

FJØLMÍÐLAR

MÍÐLAHEIMURIN BLØÐIR

Ein stórir partur av grundarlagnum undir miðlunum í Føroyum er vekk. Lýsingarinntøkurnar eru hálveraðar, og hetta sæst aftur í tølunum av størvum í føroyska miðlaheiminum. Nærum annaðhvørt journaliststarv er burtur, og talið av øllum størvum í miðlum, er hálverað.

Marjun Dalsgaard

Dimmalætting kom á gøtuna fyri seinastu ferð í september 2013. Við henni doyði tann elsti miðilin í Føroyum, og áðrenn hana fóru bæði Vikublaðið og Vinnuvitan av knóranum. Stutt áðrenn hetta hevði Sosialurin skorið útgávutalið niður í triggjar ferðir um vikuna, og harvið uppsagt blaðfólki, fleiri umbrótarum og einum fotografi. Á redaktiónini í Vágsbotni var ofta ringt hjá øll journalistunum at fáa eitt pláss í góðu tíðunum og ymskir klivar í húsnum vórðu tiknir í brúk. Í dag kemur meir enn so fyr, at meira enn eitt borð er í part, og ein uppteljing av størvum í miðlaheiminum vísir, at nærum annaðhvørt journalistiskt starv er burtur, samanborið við 2007.

Sosialurin hevur ringt runt til redaktiónir og fyrrverandi redaktørar, og tað vísir seg, at talið av størvum innan miðlaheimin er hálverað síðani 2007.

Í 2007 vóru 34 fólk á Dimmalætting, 40 á Vinnuvitan/Vikublaðnum, 37 á Sosialinum og 117 í Kringvarpinum. Sostatt vóru fyra stórir miðlar við í alt 235 starvsfólkum í Føroyum í 2007.

Í dag eru tveir stórir miðlar: Miðlahúsið og Kringvarpið við í alt 98 starvsfólkum. Tó er liv komið í nýggjar elektroniskar miðlar – Portal.fo húsar í alt 10 starvsfólkum, og fleiri útvarpsrásir eru somuleiðis komnar undan kavi, sum spæla tónleik, men einki redaktionelt tilfar hava.

Hýggja vit at, hvussu nógv tíðindafólk vóru í 2007 samanborið við 2014, er hesin parturin minkaður við 43 prosentum. Á størrru miðlunum eru í dag í alt 38 tíðindafólk - 11 á Sosialinum,

Tíðindafólk 2007-2014						
	2007	2007	2014	2014	Munur	Munur
	Tíðindafólk	Starvsfólk í alt	Tíðindafólk	Starvsfólk í alt	Tíðindafólk	Starvsfólk í alt
Miðlahúsið	22	37	11	25	-11	-12
Dimmalætting	12	34	0	0	-12	-34
Oyggjatiðindi	1	1	1	1	0	0
Norðlýsið	4	5	4	5	0	0
Kvf	20	117	14	73	-6	-44
Vinnuvitan & vikublaðið	12	40	0	0	-12	-40
ting.fo	0	0	1	1	1	1
Portal.fo	0	0	9	10	9	10
Vágaportal	1	1	1	1	0	0
Í alt	72	235	41	116	31	119
43 % færri journalistar arbeiða í miðlaheiminum samanborið við 2007 50,6 % av øllum størvum í miðlaheiminum eru burtur síðan 2007						

18 í Kringvarpi Føroya og níggju á Portal.fo. Á Norðlýsinum, Oyggjatiðindi og Vágaportalinum er stóðan óbrýtt. Norðlýsið hevur umleið fyra størv, um vit telja freelancarar við, meðan Oyggjatiðindi og Vágaportalurin hava eitt fólk hvør, men báðir miðlar hava fólk tengd at sær, sum skriva av áhuga.

Minni innihald

At halda stóðið á journalistisku góðskuni er ikki lætt, tá arbeiðsorkan er minkað niður í eina helvt, og í Miðlahúsinum gjørdi leiðslan ikki mætari enn at skera útgávuna av Sosialinum niður í trý bløð um vikuna istaðin fyri fimm, tá inn- tøkugrundarlagið byrjaði at vikna. Fyri journalistiska innihaldið merkir hetta sostatt fyrst og fremst, at tað er minni í vavi.

– Vit sóu hvønn veg tað bar. Tað var heilt einfalt ikki lýsingagrundarlag fyri fimm bløðum um vikuna, og vit høvdu helst fari sama veg, sum Dimma, um vit ikki tóku tað avgerðina, sigur Eiríkur Lindenskov, blaðstjóri á Sosialinum.

Frá at kappast um at vera fyrst við tíðindum í blaðnum, fór redaktiónin

á Sosialinum undir at gera meira bakgrundskendar greinar, meðan tíðindini koma á Rás 2 og in.fo.

– Sum blað kanst tú ikki kappast við skjótu miðlar- nar og Miðlahúsið hevur inn- rættað seg heilt annarleiðis í mun til tíðindaflutningin í dag samanborið við nøkrum árum síðani. Eitt nú leggja vit nógva orku í in.fo, og vit síggja tíðindi á netinum, sum eitt vakstrarøk, sigur Eiríkur Lindenskov.

Orkan hevur altíð verið brúkt mest upp á blaðið, og blaðið hevur somuleiðis verið tað búskaparliga grundar- lagið, sum Miðlahúsið hevur bygt á, men hetta er við at broytast. Tað fíggarliga grundarlagið undir at gera bløð er stutt sagt við at hvørva og flyta seg yvir á netið.

Lýsingamarknaðurin hálveraður

Bæði Kringvarpið og Miðla- húsið boða frá einari hál- vering av lýsingainntøkum. Sostatt sigur Jóhann Mort- ensen, leiðslusamskipari í Kringvarpi Føroya, at Kring- varpið hevur mist 10 av 20 milliónum krónum í spæli- og lýsingarintøkum seinastu árin. Hetta er millum ann- að av tí at V4 tykist vera dottið niður í millum, men

Gekkurin gevur framvegis væl. Lýsingarinntøkurnar eru minkaðar nóg, sigur Jó- hann Mortensen.

Miðlahúsið sigur somu- leiðis, at milliónir eru mistar í lýsingakrónum, og eru inntøkurnar somuleiðis hálveraðar her, sigur Jon- hard Hammer, stjóri í Miðla- húsinum. Eitt nú hevur Rás 2 mist tvær milliónir krónur í lýsingarinntøkum seinastu tvey árin.

Lýsingamarknaðurin tykist at vera minkaður sum heild, men kappingin millum miðlarnar er herð.

Millum annað hava fleiri loftmiðlar stungið seg upp, har einasta innihaldið er lýsingar og tónleikur. Kapp- ingin við Kringvarpið er tó tað, sum blaðstjórin í Miðla- húsinum hevur ringast við at góðtaka. Hann heldur ikki, at Kringvarpi átti at selt lýs- ingar.

– Kapping er góð, men vit kunnu ikki kappast við ein skattafíggaðan miðil – tað ber snøgt sagt ikki til, sigur Eiríkur Lindenskov. Hann heldur, at tær 10 milliónirnar, sum KvF fær inn í lýsingum, heldur áttu at farið til lýsing- ar í privat miðlunum.

Triði hvør burtur í KvF

Tað eru ikki bara teir pri-

vatu miðlarnir sum bløða. Kringvarpið hevur mist 44 av 117 starvsfólkum síðan 2007. Tað er 36,8 % av starvs- fólkunum og svarar til meira enn triðja hvørt starv.

Hetta er millum annað vegna mistar inntøkumøgu- leikar í lýsingum og spølum, sigur Jóhann Mortensen, leiðslusamskipari í Kring- varpi Føroya. Harafrtat hev- ur kringvarpsgjaldið staðið í stað í fleiri ár. Hann hevur starvast í almenna miðlinum í 18 ár, og merkir stórar broyt- ingar. Serliga góðskan á jour- nalistikkinum er merkt, færri sendingar verða framleiddar og nóg fleiri beinleiðis send- ingar verða gjørdar.

– Tá væl stóð til, høvdu vit upp til 10 redigeraðar send- ingar um vikuna, í dag hava

vit fimm, sigur Jóhann Mort- ensen. Hann heldur somu- leiðis, at tann kritiski jour- nalistikkurin dettur burtur millum.

Tá sjónvarpið og útvarpið vórðu lögð saman, vóru starvsfólkini 117 í tali. Tað vóru millum 10 og 13 á tíðindadeildini hjá sjón- varpinum og umleið 10 í út- varpinum. Tað er ringt at samanbera tøluni, tí í dag eitur tað 18 tíðindafólk, men fleiri av hesum gera morg- unsendingar og tískil skulu øll størvini ikki roknast við, um tú spyrst til tíðindafólk, sigur Jóhann Mortensen. Hann metur, at 14 størv eru í dag, til fólk, sum taka sær av tíðindum burturav. Tá eru freelancarar ikki taldir við.

marjun@sosialurin.fo

Stuðul til miðlar í Danmark

Í Danmark eru 370 milliónir krónur lætnar redaktiónum í stuðli í ár. Hetta er umframt vanligar hyggjara- og lurtaragjaldið, sum verður latið fyrst og fremst Danmarks Radio. Grungevingin fyri at lata stuðulin er at stimbra ein fjóltáttadan fjølmíðlaheim til frama fyri fólkaræðið. Tær 370 milliónirnar eru býttar millum 61 redaktiónir. Nøkur dømi um redaktiónir, sum fáa stuðul eru:

Landsdekkandi tíðindabløð

Kristeligt Dagblad	28.032.295 krónur
BT	19.247.780 krónur
Berlingske	19.247.780 krónur
Børsen	19.247.780 krónur
Jyllands Posten	19.247.780 krónur
Ekstra Bladet	17.500.000 krónur

Amtsbløð

Jyske Vestkysten	17.500.000 krónur
Nordjyske Stiftstidende	17.500.000 krónur
Fyns Stiftstidende	15.706.776 krónur

Lokalavísir

Lolland-Falsters	4.283.139 krónur
Skive Folkeblad	3.264.797 krónur
Herning Folkeblad	6.182.284 krónur

Netredaktiónir:

Alttinget.dk	2.574.930 krónur
Avisen.dk	1.764.301 krónur
Dagens.dk	571.801 krónur
Dknyt.dk	422.489 krónur

Fakbløð

Forbrugerrådet Tænk	2.125.940 krónur
Dagens Medicin	1.948.011 krónur
Licitationen	1.139.048 krónur

Kelda www.dr.dk og www.kum.dk